

TELEGRAFUL ROMAN.

Nr 21. ANUL XIII.

Sabiiu, in 14/26 Martiu 1865.

Telegraful este de doua ori pe septem-
man: joi'a si Duminec'a. — Prenume-
ratiunea se face in Sabiiu la espeditura
oiei pe afara la c. r. poste, cu bani
gat'a prin scrisori francate, adresate
catra espeditura. Pretiul prenumeratiu-
nei pentru Sabiiu este pe anu 7. fl. v. a.
ear' pe o jumetate de anu 3. fl. 50. Pen-
tru celelalte parti ale Transilvaniei si pen-

tru provinciile din Monarchia pe unu anu
8 fl. era pe o jumetate de anu 4 fl. v. a.
Pentru princ. si tieri straine pe anu 12
pe 1/2 anu. 6 fl. v. a.

Inseratele se platescu pentru
intea ora cu 7. cr. sirulu cu litero
mici, pentru a doua ora cu 5 1/2 cr. si
pentru a treia repelire cu 3 1/2 cr. v. a.

Venitoriulu oieriloru nostri.

(Continuare din nr. 19.)

Dar in fine trebuie sa chiamamu si atentia oieriloru nostri asupra economiei lor de astadi si a urmárilor ei. Acésta economia, portata si acum dupa traditiunea dela parinti si dela mosi, astadi in form'a si estensiunea acést'a nu mai p ó t e e s i s t á. Plugulu in Romani'a si Turci'a usurpa totu mai multu si mai multu pamentu, si unde s'a pus o data plugulu, de acolo toiagulu pastorulu trebuie sa se retraga. Plugulu este simbolulu inceperii cultorei, cáci este simbolulu stabilitátii, de carea este legata tota cultur'a omenesca. Cá atare elu insémna unu gradu mai inaltu de cultura decâtu toiagulu pastorescu, si 'n adeveru Istori'a ne arata, ca popórele au trecut prin aceste graduri ale vietii de cultura, tra-
indu mai antáiú ómenii risipiti din venatu si pescuitu, dupa aceea din prasirea viteloru, mai tardiu din agricultura, si mai pe urma din meserii, comerciul si cáti alti rami de subsistintia a mai inventatu cultur'a propasitoare. Cu cátu dar Romani'a si pe urm'a ei si Turci'a se voru desvoltá mai multu, cu atát'a starea economiloru de vite devine mai restrinsa si mai precaria. Si déca din desvoltarea in deceniulu din urma alu Romani'e este iertatu a conchide la desvoltarea ei in venitoriu, apoi trebuie sa dicemu, ca desvoltarea acést'a va urmá cu pasi fórte repedi, va sa dica: dilele economiloru nóstre de vite in Romani'a sunt numerate. Déca acum ni se inchide si Turci'a, si déca si Bessarabi'a va urmá acestu exemplu, — si-lu va urmá de siguru, cáci acést'a este cursulu naturei — atunci oieriloru nostri transsilvani le umbla tocmai cá unei armate obsediate intr'o fortaretea, carea aleanulu o 'ncungiura totu mai strinsu si mai strinsu, panacandu in fine ori trebuie sa péraorisa se predee.

Dealtmintrea cele ce espuseramu noi aici, vedu si oierii insisi, si inca nu numai cei mai inteliginti, ci si cei mai simpli, cáci trebuie sa véda din realitate insasi. Candu spesele cresc mereu, ear veniturile scadu in aceeasi mesura, atunci trebuie sa pricepa ori ce economu cu minte, ca nu e bine, ca calea, pe carea merge, nu-lu p ó t e d u c e l a t í n t ' a c e o d o r e s c e , c a t r e b u i e l u a t e a l t e m e s u r i p e n t r u v e n i t o r i u . S i t o c m a i a c e s t ' a e ' n t r e b a r e a a i c i : c a c e m e s u r i t r e b u i e l u a t e ? c e e d e f a c u t u ?

Nainte de tóte oierii nostri voru face bine, déca si-voru imputiná vitele cu 'ncetulu, restringendu-se numai pelánga acele pasiuni, la cari potu contá cu securitate, dar dincontra voru in nobilá rasele de vite, cele voru mai remané. Mai departe voru face bine, déca se voru imprietini mai multu decâtu pâna acum cu a g r i c u l t u r ' a si preste totu cu proprietatea de pamentu. Cáta multime de pamentu se afla de vendiare séu de arendare numai in Transilvani'a, cá sa tacemu de Romani'a! Pentruce sa umble oierii nostri earn'a vér'a tierile dealungulu dela Carpati pâna la Balcanu, espusi toturoru osteneleloru, greutátiloru, necasuriloru, nenororiloru pe pamentu strainu, in locu de a cultivá o bucata séu bucatica de pamentu p r o p r i u in patri'a lor? Pentruce sa prefere o stare precaria si de totu nesigura, carea in 2-3 dile de vífore cumplete i p ó t e r u i n á p e a n i a i n t e , c a n d u c u a c e e a s i s i c u m a i p u t i n a o s t e n e l a a r u p ó t e t r a g e d i n p a m e n t u a c e l a s i v e n i t u c u a t á t ' a m a i s i g u r u , c u c á t u p r i n t ó t e e l e m e n t e l e , c e a d u c u s t r i c a c i u n e a g r o n o m u l u i , s e c a u s e z a p a g u b e s i o i e r u l u i , d i n c o n t r a i n s a n u t ó t e s t r i c a c i u n i l e e l e m e n t e l o r u , c e a f l a p r e o i e r u l u , c a d u s i a s u p r ' a l u c r a t o r u l u i d e p a m e n t u . D a r c u d e o s e b i r e a r u f a c e b i n e , c a n d u s i - a r u a r u n c á o c h i i a s u p r ' a m e s e r i e l o r u . A r u f i t e m p u l u o d a t a , a n e d e s f a c e s i n o i d e p r e j u d e t i u l u , c e l u a t á t u d e l a t i t u s i a t á t u d e a f u n d u i n r a d a c i n a t u i n p o p o r u l u n o s t r u , c á c a n d u m e s e r i e l e a r u f i r u s i n a t ó r e . P o p o r u l u e n g l e s u , f r a n c e s u , g e r m a n u , i t a l i a n u s i p r e s t e t o t u t ó t e p o p ó r e l e c i v i l i s a t e a u d e p u s u d e m u l t u a c e s t u p r e j u d e t i u , c a r e s e a c a t i a c u g r e u t e a t a p l u m b u l u i d e c a l c á i u l u p r o g r e s s u l u i ; s i s t a r e a l o r u c e a i n f l o r i t ó r e m a t e r i a l a d e a s t a d i p a r t e m a r e e s t e u n u f r u p t u a l u c u l t i v á r e i m e s e r i e l o r u . I n l e g a t u r a c u m e s e r i e l e s t a u

si fabricatele, cari aru trebui sa alle la economii nostri de vite cea mai calda appretuire. Si 'n adeveru e demirare, cum noi Ardelenii mai tóte produsele cele crude ale oieriloru nostri — cáci la ei ne vomu margini de asta data —, si anume — cá sa tacu de vite — lán'a, pelile, seulu, córnelu, etc. le dámu pe pretiuri ne 'nsemnate strainiloru, spre a le transportá dela o margine a monarchiei pâna la ceealalta, séu dóra si mai departe, ear apoi fabricatele séu manufacturele, ce se gatescu din ele, le cumperámu pe pretiuri esagerate din acele tieri, lasandu totu castigulu lucrárei, ba si alu transportulu, din mânilu nóstre? Spre ce scopu stau padurile cele minunate, dar cu totul ne'ngrijite ale muntiloru nóstri? Spre ce scopu curgu váilele nóstre cele frumóse cristaline, care unui poporu mai desceptatu aru fíisvóre curgátore de argintu si aur? Noi nu scimu face cu ele nimic'a; ele sunt la spatele nóstre, dinaintea ochiloru nostri, si noi pribegimu prin tieri straine, cautandu-ne pânea! Déca economii cei mai cu stare nuse potu induplecá a-si dá copiii si la meserii, apoi sa o faca barem cei mai lipsiti, cari si lovitur'a acést'a nóua a 'ncetárei tractatulu cu Turci'a o voru simti mai tare, sa o faca barem veduvele, ai cároru copii in cele mai multe casuri n'au altu venitoriu decâtu proletariatu; sa o faca tutorii cu orfanii remasi fára ambii parinti, cari neavendu in viet'a lor nici o propteá, nu potu deveni decâtu nisce ómeni neféríciti, nisce sarcini vii ale societátii omenesce. In fine mai este inca o cale deschisa, si acést'a este c o m e r c i u l u s e u n e g o t i u l u . Elu se nasce din prisosintiele si trebuintiele reciproce ale ómeniloru, si este unu ramu fórte insemnatu de munca cu castigu. Economii nostri de vite sa aiba curagiulu de a 'ntreprinde ei insisi invertirea producteloru lor si ale altor'a si a nu se margini, cá acum, numai pelánga producere si pastrare in magazine. Nici odata unu poporu, care numai produce ori numai lucrati ori numai impórtá si es pó r t a produsele proprie si straine, nu va ajunge la stare materiala in floritóre, ci spre scopulu acést'a trebuie o parte a lui sa produca (plugarii, oierii, vierii, baiesii, stuparii etc.), altii sa cultive produsele acestea (meseriarii), in fine altii sa espórté ce prisosesce, si sa impórté ce lipsesce (negotiatorii). Intru acést'a se cuprinde chei'a bunastárei materiale a toturoru popóreloru, de carea apoi atárna si bunastarea lor intelectualá si morala. Unu exemplu vi u potu fi oieriloru nostri Brasiovenii, pre cari negociulu i-a radica la starea cea onorifica, ce ocupa astadi.

Fia, cá lectiunea cea seriósá, ce o da economiloru nostri de vite desfiintia tractatulu cu Turci'a, sa alle urechile lor deschise si inimile lor gat'a spre a priimi vocea tempului, carea cérea a li o interpretá voitorii lor de bine!

Lumini de parafinu.

(Continuare si capetu din nr. 18, 19 si 20.)

Interrupemu aici continuarea articululu reproducu, pentruca celelalte ce atingu estinatatea unei luminimai bune s. c. l. de o si recunóscemu si noi, nu mai cade deadreptulu in scópula, care l'amu avutu noi la notificarea acestei cestiuni. Ne punemu insa intrebarea, cá óre pentru noi nu aru fi de interessu o asemenea intreprindere, nu s'aru aflá si intre noi ómeni, cari impreunandu-se mai multi la olalta, sa-si asiédie capitalulu in o intreprindere, care aru fi mai sigura decâtu cele care le facu multi in tieri departate pre lángá spese, care demulte ori nu aducu nici o dobánda. Audimu mereu tanguiri, mai cu séma din partea acelor locuitori ai tierii nóstre si confrati ai nostri, cari sa bucurau pâna acum de sórte mai buna, dar nu-i vedemu a se gandi la moduri, prin cari sa eerce a preveni unu viitoriu, de care ducu atát'a gróza.

Au disu óre cine odata, ca acést'a e blestemulu reulu, ca elu producendu produce iara numai reu, si acést'a se a-
deveresce la noi fórte de multeori. Cáci sa presupunemu ca s'aru aflá si ómeni cu banii receruti pentru o intreprindere, de carea ne fu vorb'a; sa se afle ómeni, cari sa aiba curagiulu de a oferi capitalulu lor la unu asemenea lucru; avemu noi ómeni de specialitate, cáror'a sa le pótemu incre-

dintia cu tota nadějdea scrutarea materialurilor ce se receru? Nu avem si nu vom ave inca din cauza, ca noi nici adi nu aratamu cuvenitulu interesu cãtra ramulu sci-intieloru, cari suntu de lipsa in atari impregiurãri. Unde ne suntu tehnicii nostri? unde ne suntu chemicii nostri? unde suntu in fine barbati acei'a i cari sa ne dee deslucire despre tesaurii ingropati in pamentu, tesauri pre cari noi i calcãmu cu piciórele nãstre, ducendu lips'a cea mai mare?

Ne mirãmu de mitulu acel'a, care ne spune ca ore cine erã pedepsitu pentru o crima mare a stã in apa pãna in gãtu si a duce setea cea mai mare, si ca pomele cele mai frumãse i atarnau desupr'a capului si totusi flamendia cumplitu si iata-ne ca noi in o tiãra asiã de binecuvantata pentru crim'a inertiei nãstre intelectuale suntemu totu asiã de condemnati. Nu ne este noua de astadata a erui caus'a cauzelor, ci numai a constată cu dorere tristulu resultatu alu acelei inertii.

Ne abatemu cu totul delã luminile de parafinu si delã fundarea unei fabrici de feliulu acest'a cu capitale de a le nãstre, dar rugãmu pre cititori a aruncã o reprivere asupr'a materiilor insirate cã de lipsa la acestu ramu de industria, mai departe i rogãmu cã sa recugete la multele produse cãte se mai potu scõte din unele materii de acelea, si dicemu, ca n'aru fi in stare produsele acelea singuratiche de a miscã comerciulu in tiãra nãstra si n'aru fi in stare a dá multor'a unu modu de traiu mai cu inlesnire, mai siguru si chiaru si mai onorificu de cum se intempla astadi?

Eata o gramada de intrebãri ce se naseu meditandu numai fugitivu asupr'a unui ramu de industria cum e fabricatiunea luminilor de parafinu, o gramada de intrebãri care presentulu ne strimtoresce a le respunde prin fapte in interesulu viitoriulu nostru celu mai deapropã.

In fine ne dãmu tota silinti'a a atrage atentiunea tuturor cãti au proprietãti cãtu de mici, cã sa le pretiniesca si sa le stimẽze cãtu se pãte de tare. Sa cugete ca sosindu si la noi drumulu de feru, vistieriile ingropate in pamentu si descoperite voru radicã insutitu pretiurile locurilor si cari nu ascundu materii cum suntu carbunii s. a. l. dar cu deosebire ale acelor'a. Locuitorii din valea Giiului au unu viitoriu mare, decã este adevratu ca suntu dieci de mii de miliãne de mãji de carbuni de pãtra acolo. Nu ne da mãn'a a trage comparatiuni intre starea locuitorimeii de acum din acele pãrti de locuri cu cea a Saxoniei, din pãrtile Zwickaului de dinainte cu vre-o doudieci de ani, si intre starea cea buna a acestor'a de acum si intre ceea ce aru potẽ fi in valea Giiului preste vre-o diece ani. Atãt'a in trecãtu, ca tieranii din pãrtile amintite a Saxoniei, adi suntu mai cu sãma actiunari, fabricanti si preste totu capitalisti de sume insemnate. Se intielege de sine, ca acẽst'a nu va fi si la noi decã se va intemplã si la noi cã in Romani'a, cã tesaurii acesti'a sa-i esplotẽze Englesii sãu Francesii sãu altii.

Dela Congressulu serbescu.

Dupa o depesia telegrafica a „Gazetei de Zagrabi'a“ dto 14 Martiu o deputatiune serbescã si un'a romanescã, sub presidiulu Patriarchului si a Comitelui supremu Kusevic (?), a lucratu trei zile la o contielegere, si diferintiele suntu complanate. — Dupa alte sciri, ce avem, diferintiele nu numai nu suntu complanate, ci dõr si pertractãrile intre ambe partidele rupte, in urm'a cãror'a mai multi Romãni si parasira Carlovitiulu. Sperãmu, ca in celu mai de apãrope venitoriu vomu potẽ comunicã dupa date sigure starea lucrurilor, ce tine spiritele atãtu de incordate. —

Dupa scirile, ce priimimu cu putne ore nainte de esirea foi — si cari ne grabimu a le insirã aci, pentru de a multãmĩ drẽpt'a curiositate a publiculu nostru — comitetulu mixtu romano-serbescu a fostu inceputu lucrãrile sele si a si tinutu dõue conferintie, in cari insa nu se potura invoĩ partidele tractande. Romãni, fãra de a se slobodi la computãri speciale, cerura pe partea lorũ 500,000 f.; Serbii respunsera cu 100,000; dupa aceea Romãni pusera minimulu lorũ la 400,000, ear Serbii maximulu lorũ la 200,000 f. bani gat'a, ear din cele 4 monastiri banatienne, pretinse de Romãni, (Bezdinu, Hodosiu, San-Georgiu si Mesiciu) nu voira a cede nici barem un'a.

In fine covingendu-se Romãni, cei fõrte moderati si cu sãnge rece, ca confratii lorũ nu numai nu se slobodu la o pertractare drẽpta si ecuitabila, ci inca si ceea ce acordara espusera cã daruri de bunavointia si de dragoste confessiunaia — cãci fondurile aru fi averi nãtũnãle serbesci, Romãni se hotãrã a rumpe negotiatiunile si a incredintiã — pelãnga tãta parerea de reu — a decide regimulu in acẽsta cauza.

Ablegatii romãni parte plecara delã Carlovitiu, parte erã sa plece in 9 Martiu c. n. la Vienn'a, ear dupa unu telegramu, ce priimiramũ alaltaieri (Joi) din Carlovitiu, Esc. Sea Mitropolitulu mai remãne cãte-va zile acolo, cãci lucrurile s'aru fi schimbatu spre bine.

Varietãti si noutãti de di.

Archiduces'a Giseli's'au insanatosiatu mai deplinu; Maiestatea Sea Imperatẽs'a a veghiatu in tãta decurgerea bõlei cu cea mai frageda resignatiune de mama la patulu In-S.

(Necrologu.) In 9 Martiu a. c. st. n. intre doreri nesuferibile cauzate in urm'a unei receli la gutu din Dec. a. tr. la 2 ore d. a. si-dede sufletulu in mãnile cerescului parinte spre etern'a fericire tinerulu Ioanne Aaronu, teologu de an. III. in semin. mitropolitanu din Blasiu in etate de 25 ani.

Spre conducerea parintiloru sei sufletesci si a colegiloru sei teologi, pre cari din urma cã mai familiari cu reposatulu, tempulu nefavoritoriu i lipsi de ultim'a si fratern'a sarutare. i se asiedia osamintale spre repausulu de veci in locul natalu: Vintiulu de josu Com. Alb'a — Infer. in 11. ale aceleiasi lune la 3 ore d. a., — lasandu in urma — si debili parinti sub egid'a providintiei struncinati si raniti pãna la inima. — Plãngi si te intristẽza junime consacrata muselorũ si tunatiune atãtu de seraca de inteligintia, oftẽza, candu fiu-ti fideli te parasescu inainte de a-si reversã fructulu ostenelorũ preste tine, inainte de a figurã in colõn'a bravilorũ luptatoru pentru natiune, patria si religione. Fia i tierãn'ausiõra! — Ioane Papiu, teologu a. III.

(Unu conflictu intre corifeii Ungariei.) Multu s'a vorbitu in dilele din urma prin jurnale despre unu conflictu intre Cancellarulu aulicu ungaru Contele Zichy si Locotenintele Contele Pãlffy: Ans'a acestei neintielegeri, carea ne permite a aruncã o privire in principiile barbatiloru, cari stau astadi in fruntea Ungariei, a fostu o ordinatiune p. n. imperatẽsca privitoare la 'ntrebuintiarea limbiloru. In acẽsta ordinatiune se demandã, ca la darea de scrisori judecãtoresci cãtra privati sa se 'ntrebuintieze totdeun'a limb'a partideloru, ear decisiunea judecãtoriloru sa se 'aduca in limb'a magiara, fãra privire la nationalitatea partidei. In urm'a acestei p. n. ordinatiuni resolutiunile aveau a se impartasi din partea judecãtoriloru mai de josu deadreptulu partideloru, si anume in limb'a acestor'a, decã erau magiare, asiã precum venisera delã instantiele mai inalte; ear decã erau romãne, germane, serbe etc., atunci in traduceri respective. — Contele Zichy voi a aduce acẽsta ordinatiune la cunoscenti'a tuturor locuitoriloru prin foile publice, precandu Cont. Pãlffy fu de parere, ca sa se aduca numai la cunoscenti'a diregãtoriloru respective prin circularie. Cine nu vede, ca practicabilitatea si dreptatea este pe partea contelui Zichy, pecandu opiniunea cont. Pãlffy este o trista ilustratiune, cum se pãrta grija de interesele locuitoriloru nemagiari din Ungari'a. Contele Pãlffy vrea dreptate, dar lumin'a ei o pune sub mēsã! —

Principatele romãne unite.

Inundãrile, ce au cercetatũ de nou Romani'a in dilele din urma, din nenorocire, nu dau de minciuna telegramulu, ce-lu comunicãram in numerulu nostru din urma. Cu deosebire mari si pagubitõre se parũ a fi fostu aceste inundãri in capital'a Bucuresci, astfelu incãtu „Trompet'a Carpatiloru“ din 7/19 Martiu pune in fruntea sea alternativ'a, ca ori trebuie sa se parasẽsca unu orasiu de 200,000 suflete, ori trebuie sa se 'ngrijẽsca de densulu. Totu acestu diuariu spune, ca ap'a in Bucuresci de astadata a statu cu 3 palme mai susu decãtu in vër'a trecuta, si ca valea Cotroceniloru, partea din josu a cãlei Cãtroceni, toti Gorganii, totu Isvorulu, strad'a Michaiu-Voda pãna la podulu Gãrlei din dreptulu Slatariloru, totu Dudescu, totu Antimulu, suburbiile lui Radu-Voda, Vitãni si totu cãmpulu Filaretulu suntũ tãte unu singuru pelagu. — In adeveru e deplorabilu, ca o capitala mare si bogata, carea pe tãta diu'a resipesce mii de galbini pentru lucruri de mai putina insemnatate, nu este in stare a se apãrã contr'a furiiloru unui riurelu cã Demboviti'a; este cu deosebire dejositoriu pentru politi'a capitalei, ca nu priveghiẽza mai cu seriozitate pentru proprietatea si vieti'a locuitoriloru, incãtu chiaru si fiindu avisata cu 4, 5 zile inainte despre crescerea apelorũ, n'a luatũ nici o mesura preservativa, n'a facutu nimic. O proba prẽfrumõsa de caritate crestinesca a datu in aceste zile de necasu contele Scarlatu Rosetti, care a facutu senatulu propunerea, a alergã in ajutoriũ celorũ nenorociti prin inundare, subscriindu densulu indatã 1000 lei spre scopulu acest'a. List'a ce o comunica „T. C.“, si arata 18 nume cu summ'a totala de cãteva mii lei; numele P. S. Metropolitulu si presied. senatulu, subt ale cãrui'a auspiciu deosebite a pusũ nobilulu conte collect'a sea, — nu-lu aflãmu in list'a acẽst'a.

Dupa aceste sciri de consternatiune sa comunicãmu acum'a si ceva imbucurãtoriu, si anume, ca in lasi cu inceputulu anulu scolasticu venitoriu se va infiintiã si alu doilea gimnasiu, pentru care camer'a au acordatu 48,000 lei. —

Primulu ministru a emisũ cãtra prefectii judetieloru urmãtõrea circularia, privitoare la esecutarea legi rurale:

Domnule prefectu!

Tempulu lucrãrei pe cãmpu a sositu:

„Din ordinulu Mariei Sele Domnului, Ve invitũ desveliti tãta activitatea posibila in esecutarea legi rurale.

„Este de antãi'a necesitate a Ve preumblã necontentitu prin judetiu, spre a indemnã si a activã lucrarea, precum si a inlesni prin autoritatea Dvõstra impaciurile acolo unde contestatiuni se potu nasce.

„Cãndu impaciuirea va fi imposibilu, aretati pãrtiloru [dru-

mulu legale de procedura, că sa nu se pierda timpul cu reclamațiunile la acestu ministeriu.

„Casurile de contestare neprevădute de lege, comunică-le îndată la ministeriu.

„N'amu priimitu încă list'a ce V'amu cerutu prin ofici'a cu nr. 2392; mi-place a crede, ca întârzierea provine numai din natur'a lucrărei; acceptu acea lista fără amanare.“

„Priimiti, etc.

Nr. 5266, Martiu 2.

Ministrulu, C. Bosianu.

Prospectu politicu.

De însemnatate mare pentru pozițiunea Europei, și cu deosebire a Italiei sunt cuvințele, ce le-a rostitu în senatulu francescu dela 17 Martiu ministrulu de statu Rouher: ca adică convențiunea s'a subscrisu de Franci'a și Itali'a în modu loialu și ca nici Rom'a însăși n'a reieptat'o, numai pardi'da revoluțiunara (din Itali'a) nu se pôte'mpacă cu convențiunea. Armat'a francesca, dise ministrulu mai departe, va desiertă Rom'a în doi ani, căci o ocupațiune permanentă aru fi negarea potestății lumesci a Papei. Înființarea unei armate papale este cu potință, și deca Pap'a va dá de greutăți, atunci fără amanare se va desceptă consciința Catoliciloru, și devotțiunea lor nu va lipsi Papei. În fine jura Rouher pre Episcopii, a se întrepune la Pap'a pentru reconciliare (impacare), ear câtu pentru guvernulu francescu, acel'a, dice, în interesulu reconciliărei însesi, si-reserva deplin'a libertate a acțiunei. — E foarte interesantu a audi acum și parerea Papei în asta cauza. Pius IX respunse ambasadorulu francescu conte Sartiges, care se declară totu în sensulu de mei susu, următoarele: ca multiamescă imperatulu Francesiloru pentru ceea ce a facutu pan' acum pentru așterea și securitatea sântulu Scaunu. Câtu pentru convențiunea din 15 Septem-

bre, densulu aceea n'o cunósce și nici ca o va cunósce, — cu atât'a mai puțin are de cugetu a 'mmulti armat'a sea într'unu modu, ce nu corespunde nici marimei țerei, nici finanțelor acelei'a. Densulu scie prébine, dise, ce are a asceptá dela contrarii sei, și diu'a dela Castelfidardo i-aru fi aretatu pe fatia, câtu de nesigure sunt resistințele pamentesci contr'a acelor'a; de aceea resignéza pe deplinu, a-si lua refugiu la ast-felu de mijloce. Increderea lui este pusa în așterea celui Préinaltu, și acésta încredere lu face a privi liniscitu la ori ce va veni. — În 19 Martiu s'a predatu adress'a senatulu. Imperatulu se bucura de armoni'a între guvernulu și „antâiulu corpu alu statulu.“

Din Mexicu se telegrafesce, ca Francesii au luat cetatea Oajacc'a și au prinsu 4000 soldati și 60 tunuri. Și Austriacii mes-sicani îndata dupa sosirea lor au facutu o bravura militara sub comand'a maiorulu Godolic.

În camer'a Prussiei este la ordine dăi desbaterea asupr'a statulu militar. Ministrulu de resbelu va se sustina armat'a la 400,000; majoritatea camerei intențiuneza a o reduce la 130,000 feciori, a estinde sistem'a gardei natiunale asupr'a țerei întregi cá 'n resboiele francesce dela a. 1813, și tempulu de servitiu în armat'a regularia a-lu reduce la 2 ani. —

În cauz'a ducateloru germane Franci'a a datu unu semnu de amestecare, nevoindu se recunósca framur'a interimala schleswig-holsteiniana. Prusii credu, ca acésta va sa dica atât'a, ca Franci'a va încorporarea lor perfectă în Prusii'a, earea dealtmintre și tramite 'n ducate agintii sei crucislu și curmedislu.

În Constantinopole se tinu conferinție între ambasadorii straini, spre a se desbate asupr'a lucrurilor din Romani'a și în specialu asupr'a potestății consulare. —

Starea de assedia în Galiti'a se va sterge în 6/18 Aprilie.

FOLIA „TELEGRAFULUI“.

Fol'a societății pentru literatur'a și cultura româna din Bucovin'a.

Sa o spunem ore cu bucuria ori cu întristare, ca frații bucovineni ne-au ajuns și ne-au și întrecuți? Ca tiner'a lor „Societate pentru literatur'a și cultur'a româna din Bucovin'a“ îndata la începutulu esistenței se, în anulu seu celu d'antâiu a și începutu a edă o fôia literaria, organu alu acelei societăți pline de speranță și de viață? O vomu spune cu bucuria pentru faptul complinitu în Bucovin'a, și cu întristare pentru faptul necomplinitu încă la noi: ca societatea bucovineana, compusa din 82 membri, are nobil'a însufletire a edă unu organu literariu și încă 'n anulu seu celu d'antâiu, pecandu Asociatiunea noastră transilvană, la începutulu seu cu membri de optu ori atât'a, și si astăzi în anulu alu cincilea alu vieții se, celu puțin cu numerulu împatratu alu membriloru societății bucovinene încă n'a potutu ajunge la stadiulu acel'a, că sa publice fol'a sea asceptata cu doru atâtu deferbinte.

„Fol'a Societății pentru literatura și cultura româna în Bucovin'a, redigata de dlu Ambrosiu Dimitrovici, va es în tota lun'a odata cu pretiulu anualu pentra membri de 2 fl., petru nemembri de 3 fl., ear afara de Austri'a 1 galbinu. Nrii 1, 2 și 3, esiti deodata în 1 Martiu, cuprindu: 1) Cătra cetitorii nostri, de Redacțiune; 2) Protocolulu adunării generale; 3) Despre însemnatatea refrenulu de „O Lere Dómne“ din colindele române, despre tempulu ivirei și despre însemnatatea lor, de Ion alu iui G. Sbir'a; 4) Trei umbre, cuventu de Alexandru Hurmuzachi; 5) G. Filangieri „despre legislațiune“, datorințele scriitoriloru, de același; 6) Bucovin'a, poesiă de Vasiliu Alesandri; 7) Amu supusu floriloru și invocare, poesi de Demetriu Petrino; 7) Scorta privire asupr'a gramaticii de A. Pumnulu, de P. Paicu; 8) Tintiaru, studiu etnograficu de F. Canitiu; 9) Teatru natiunale în Cernauti, de A. Hurmuzachi; 10) Publicațiuni oficióse ale comitetulu Societății. (Aru fi fostu, credem, bine, deca s'aru fi reptordusu și statutele Societății aici în brosiur'a d'antâiu, dar pôte nu e tardiu nici în cele următoare.)

Din acestu cuprinsu copiosu reproducem și noi cuventulu de deschidere alu Vicepresiedintelui ad hoc, și apoi Presiedintelui defenitivu D. Georgiu Hurmuzachi:

Prea onorata adunare!

Amu onóre a Ve salutá Domniloru, în numele Comitetulu Domniloru Vóstre, multiamindu-Ve cu tota caldur'a inimei mele în interesulu comunu alu Societății noastre literare, pentru venirea Dvóstre într'unu tempu atâtu de nefavorabilu.

Tinerea adunării noastre generale s'au amanatu pan' acum parte din cauz'a întârzieri rosolutiunei prénalte în trebile adunării generale din urma, și parte dupa dorinți'a a mai mul-

toru membri dela țiera, de a se adună aici dupa sântele serbatori.

Astăzi me simtu deci prea norocitu, de a Ve poté împartasi, cumca încheierea Dvóstre din adunarea generala cea din urma dela 14 Maiu 1863 despre straformarea și desvoltarea institutulu Reuniunei împreuna cu lucrările privitoare la ea, au dobanditu de cătra preagratiosulu nostru Imperatu pre a 'nalt'a sanctiune.

Dupa cum este sciutu, adunarea generala din urma au fostu decisu dupa propunerea Comitetulu „Reuniunei române de lectura“, fiindu cerculu activității acelei'a prea restrinsu și marginitu, — a se transformá Reuniunea de lectura — în Societatea pentru literatur'a româna în Bucovin'a, avendu acésta de scopu latirea culturai natiunale, întarirea, sprijinirea și desvoltarea ei în tote ramurile sciintiei prin studii, prin elaborarea și edarea de opuri și de tractaturi sciintiale, prin premii și stipendii pentru diferitele specialități de sciintia, arte și alte asemenea; — precum și de a fi unu mijlocu de înlesnirea studieloru și unu centru de adunare pentru acei barbati, cari vréu sa urmarésca ne'ntreuptu desvoltarea literaturai române.

Statutele Societății acelei'a desbatute de cătra onorat'a adunare, și supuse înaltulu guvernulu spre prea înalt'a aprobare, în fine s'au încuviințatu și s'au sancționatu de cătra Maiestate.

Împartășire mai amerunta va cuprinde darea de séma, care se va aduce îndata la cunoscința Dvóstre. —

Felicitandu-Ve, Domniloru mei, din sufletu pentru acestu resultatu stralucitu și binecuvântatu alu staruintieloru Dvóstre, — sciu ca esprimu simțimentulu ce ne patrunde pe toti în momentulu acésta, deca Ve invitulu de a manifestá pentru acésta noua dovada de prea înalt'a gratia profund'a noastră multiamita și omagiulu nemarginitei nóstre venerațiuni și fidelitate, prin urarea:

Sa trăiesca Imperatulu Franciscu Iosifu I.!

Sa trăiesca Imperatulu Franciscu Iosifu I.!

Sa trăiesca Imperatulu și Ducele Bucovinei Franciscu Iosifu I.!

(Adunarea se radica cu entusiastice strigări: Sa trăiesca Maiestatea Sea Imperatulu Franciscu Iosifu I.!)

Eata deci, Domniloru și frațiloru, Bucovin'a acum înzestrata cu unu asiedamentu, care înainte de trei ani au avutu unu începutu atâtu de micu, sub numele de o simpla Reuniune de lectura.

Der pentru ca ideea înființării Reuniunei au pornitu din obscesce simțit'a și ne'ncungurate trebuința și din înimi fragmentate de dorere despre amortirea spiritelor connatiunailoru nostri și despre neglijierea dolcei noastre limbe române,

pentru acea ide'a acést'a ivindu-se, au "desceptatu de odata cá prin unu farmecu supranaturalu inimele tuturoru Românloru din Bucovin'a, dandu concursulu seu Reuniunei de lectura.

Inca nu s'au implinitu trei ani,— si Dvóstra ati simțitu aeum pornirea progresului limbisticu in Bucovin'a;— puterea magica a desceptarei simtiutui natiunaliu prin cultivarea si imbratisiarea a scumpei limbi natiunale;— ati cedatu judecătii intielepciunei, glasului doiosu alu naturei si necesității practice;— si ati desvoltatu ide'a de mai nainte, inaltiandu intruparea ei la a două trépta de perfectiune, — straformandu adeca Reuniunea de lectura in „Societate pentru literatur'a si cultur'a româna in Bucovin'a.“

Di'u'a de astadi, care este menita prin decisiunile Dvóstre a organizá si a dá cursu liberu lucrărilor Societătii acestei'a— va remané pentru tiér'a noastră pururea neuitata,— va face epoca in istori'a desvoltării limbei, literaturii si culturii române in Bucovin'a,— in istori'a simtiului nostru natiunaliu.

Căci ea ne garantéza in privinti'a bunuriloru acestor'a celu mai imbucuratoriul viitoriu; căci ea ne asigura intru intrebuintiarea mijlóceloru si moduriloru spre incuragiarea si cultivarea loru cea mai dorita si deplina libertate, care este marginita numai prin legile generale a le statului si prin porurea nestramutabil'a noastră loialitate si credintia către dinasti'a imperatésca a Austriei.

Insa pentru cá sa se implinésca sperantiele aceste, cá sa culegemu din simburile, care ati semenatu nainte de trei ani, si care, adapatu cu simpatia si grija Dvóstra, astadi este planta falnica, ce se inaltia către ceriu; cá se culegemu, dicu, in curendu rodurile de aur, sa nutrimu, sa indulcim si sa innoimu viétii'a noastră de Români in limba, datine si legea parintiloru nostri,— viétia, dicu, de Români,— precum ne-au facutu sântulu Domnedieu;— simtindu sangele ilustru curgendu in vinele noastre; pastrandu tesaurulu, despre care multi ne urescu, dar care nimenea nu ni-lu póte rapí vre-odata; pastrandu dicu in memoria mandri'a anticei noastre origine si cultivandu virtutile romane in inimele noastre;— acést'a va depinde numai si numai dela simpatia si dragostea Dvóstre;— dela zelulu, dela spiritulu de inaintare, dela ambitiunea natiunala a Domniloru medulari ai Societătii; dela impreun'a dorere a Dsale pentru neamulu românu,— dela sprijinulu Dsale.

Pentru ca ori câtu de intiepte sa fia mesurile Comitetului administrativu,— ori câtu de nimerita sa-i fia conducerea trebiloru meritalu— proiectele, chibsurile,— tóte suntu in zadaru fără dovedi pipaitóre de simpatia— fără sprijinulu Dloru Sale,— fără unu cercu intinsu de medulari.

Comitetulu Dvóstre au socotitu, cumca Societatea trebuie indata in anulu celu d'antâiu alu esistintiei sale sa justifice opiniunea mai susu exprimata despre chiamarea ei — despre progresulu ei fatia cu fost'a Reuniune,— sa justifice, dicu, indata asceptările si dorintiele Dvóstre dupa potiintia prin fapte.

Asiá dara Vi se va impartasi, Domniloru, cu preliminarulu pe anulu celu d'antâiu alu Societătii si unele propunerii practice, cari tîntescu tóte la implinirea scopului Societătii in diferite moduri.

Inceputurile suntu modeste, pentru ca Comitetulu nu s'au incumatatu a trece peste marginile unui budgetu câtu se póte de moderatu.

Comitetulu, cu tóta staruinti'a sea pentru cea mai mare economia, nu au pututu renuntiá la propunerile pomenite;— socotindu, ca o Societate, chiamata la o activitate practica si binefacătoare— care in sa nu póte face nimicu: aceea nu merita sa existe.

Déca in sa cumva, preonorat'a adunare aru cugetá, cumca propunerile practice pentru anulu I. alu Societătii aru fi prea putine, ori prea mice,— atunci va atarná numai dela generositatea prea onoratei adunări, a decide si a asigurá mijlócele banesci.

Nu me potu opri a ve comunicá, Domniloru si fratiloru, si o scire in privinti'a Societătii noastre, care nu me indoiescu ca o veti afla cu mare bucuria.

Comitetulu dietalu alu Bucovinei este otaritu, a dá Societătii noastre in palatulu dietalu — a cărui zidire are a se incepe la vara,— gratis o localitate potrivita.

Acést'a va fi o binefacere, pentru care nu vomu fi in stare, a multami dupa meritu, buneivointiei, generosității si natiionalismului prea onoratu Comitetu dietalu— care prin acést'a se va face celu mai mare binefacatoriul si clitoru alu Societătii noastre.

Căci in modulu acést'a, si pe lănga capitalulu eii, crescendu Societatea noastră va fi pentru totdeun'a asigurata in privinti'a esistintiei sele materiale— si viitoriulu ei, ce-lu sperati, desvoltarea eii cea intinsa si marétia nu va remané unu visu

magulitoriu, o fantasia patriotica, ci o realitate necontestabila spre onórea si fericirea Românloru Bucovineni.

Me simtu indatoritu a apelá către toti Domnii medulari ai fostei Reuniuni, care dupa deciderea Dsale in adunarea generala din urma au straformatu Reuniunea de lectura in „Societate pentru literatur'a si cultur'a româna in Bucovin'a“, facendu-se prin acést'a din medulari ai Reuniunei, medulari a Societătii.

Apelezu la toti patriotii români, la toti natiionalistii sinceri din patria, la oncratulu si prea demnulu cleru, la inventatorii de religiune si de moralu, la pastorii duhovnicesci ai poporului— cá sa aiba mila de poporu, de fiii loru duhovnicesci, si sa sprijinéca Societatea in folosulu culturii poporului românu.

Sa pasiésca cu crucea in frunte naintea noastră spre lumin'a adevărului si a culturii, si se arete Societătii noastre calea cea dreapta.

La Domnii Proprietării, la Nobilimea Bucovinei, care cu dreapta satisfactiune póte pune mâna pe peptu, dicendu-si, ca nu au lasatu inca nici unu prileju, si nu au crutiatu inca nici unu sacrificiu, spre a ajutorá, a aperi si a sprijini interesele tieriei noastre;— pentru sa conservéce Societătii simpatia loru si sa-i inchine tóta buna vointia si totu concursulu necesariu.

In fine apelezu la tóta intieleginti'a noastră româna, care numai prin cultura ocupa destinsa loru pusetiune in tiéra, si aperandu scopulu Societătii, apara insusionórea si pusetiunea loru.

Nu potu incheiá, fără a indreptá umiltele mele rugi către ceriu, cá sa lumineze lucrările noastre cu lumin'a adevărului; căci fara ajutorulu dumnediescu lucrurile ominesci cele mai bine chibsuite nu sporescu; ajutorulu celui de susu in sa face, cá si cele mai mici sa 'nflorésca sa rodésca, spre laud'a lui si spre fericirea ómeniloru.“

Nr. 9—1

Concursu.

Devenindu vacantu postululu invetiatorescu de class'a a II. din Opidulu Presmiru, se cere unu invetiaturu cu salariu de 126 f. v. a. din cass'a alodiala, 40 xr. v. a. dela totu scolariulu, cuartiru, si 4 galete bucate.

Pentru acestu postu se deschide concursu pâna la 15 Martiu a. c. st. v.— Doritorii de a-lu ocupá au de a-si transmite la subscrisulu petitiunea timbrata cu 50. cr. v. a. si documentele următoare:

- Atestatu despre studiile absolvate si cunoscintia cantărilor bisercesci,
- Atestatu despre portarea morala, si
- Atestatu de botezu, ca este greco-resaritenu.

Brasiovu in 26 Februaru 1865.

Inspectorulu scol: District in Tractulu Protopopiatului alu II alu Brasiovului. Ioann Petricu, Protopopu.

Nr. 8—3

Publicatiune.

Dupace loteri'a cea mare de bani VIII., menita spre scopuri de comunu folositoare, deplinita la preinalt'a demandare a Maiestătii Sele c. r. apostolice, a cărei tragere a urmatu in 9 Ianuariu 1864., acum e incheiata pe deplinu, Directiunea veniturilor de loteria nu lipsesce a aduce rezultatulu acestei loterii la cunoscintia publica.

Unulu din veniturile acelei'a in summa de 243,406 f. 60½ xr. v. a. fu menitu de Maiestatea Sea c. r. apostolica pe jumetate pentru zidirea unui institutu de smintiti in Tirolu, pentru infiintierea unui institutu pentru scutirea arestantelor femeesci desrobite in Veneti'a si eventualminte dupa marimea acestei jumetăti pentru spitalulu de prunci la S. Ann'a in Vienn'a si pentru spitalulu de prunci Franciscu Iosifu in Prag'a, ear ceealalta jumetate fu menita pentru crearea de stipendie de mâna pentru fete serace de oficiieri, partide militare si ampliatu militari si pentru infiintierea de locuri fundatiunale in institutele superioare de crescere si in companiele de scola.

Acestu resultat atatu de favoritoriu alu intreprinderii se potu castigá numai prin viu'a sprijinire din partea filantropice populatiuni a imperiului si prin buna vointia eii a contribui spre ajungerea scopurilor de binefacere intentionate cu atát'a gratia din partea Maiestătii Sele c. r. apostolice; din care cauza Directiunea lottu-lui c. r. se simte indatorata, a esprime prin acést'a in publicu multamit'a sea pentru acést'a participare cu resultatulu bunu.

Dela Directiunea Lottu-lui c. r., despartimentulu loteriei statului pentru scopuri de comunu folositoare si de binefacere.

Vienn'a in 22 Februaru 1865.

Fridericu Schrank m. p.
Cons. c. r. alu regimului, antiste alu directiunei.

Burs'a din Vienn'a 12/24 Martiu 1865.			
Metalicele 5%	70 85	Actiile de creditu	182 70
Imprumutulu nat. 5%	77 75	Argintulu	109
Actiile de banca	797	Galbinulu	5 24.